

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1937 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om upphävande av 3 a § i lagen den 28 maj 1920 om medling i arbetstvister.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom andra kammaren väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 258 av herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.* och nr 345 av herr *Senander m. fl.*

I motionerna har hemställts, att riksdagen måtte upphäva »lagen om varsel i arbetskonflikter». (Härmed avses 3 a § i lagen om medling i arbetstvister).

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

3 a § i *lagen den 28 maj 1920 om medling i arbetstvister* är av följande lydelse:

Innan arbetsinställelse vidtages skall, därest giltigt hinder icke möter, underrättelse om åtgärden lämnas motsidan ävensom förlikningsmannen eller, om tvisten berör flera förlikningsmäns verksamhetsområden, en av förlikningsmännen sist å sjunde dagen före den dag, då åtgärden skall taga sin början. Finnas å motsidan oorganiserade arbetare, må underrättelsen, i vad den avser nämnda arbetare, ske genom allmänt synliga anslag å arbetsplatsen. Underrättelsen skall innehålla redogörelse för anledningen till åtgärden.

Förseelse mot bestämmelserna i första stycket straffes med böter, högst 300 kronor. Åtal för förseelsen anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare. Ädömda böter tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Vid 1935 års riksdag framlades i proposition nr 32 förslag till lag angående tillägg till lagen om medling i arbetstvister, överensstämmande med ovan återgivna 3 a §.

I propositionen, vari lämnas en utförlig redogörelse för lagförslagets förhistoria, till vilken utskottet får hänvisa, erinras bland annat, att den s. k. *trettonmannakommissionen* i 6 § av sitt förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder (se betänkande stat. off. utr. 1934: 16) upptagit en bestämmelse om viss underrättelseplikt för förening, som vill vidtaga massåtgärd. Enligt detta stadgande skulle skriftlig underrättelse om åtgärden lämnas, bortsett från visst fall, minst en vecka i förväg. I kommissionens specialmotivering framhålles, bland annat, att underrättelseplikten ofta kunde anses fullgjord genom vad som förekommit under förhandlingar. Hade exempelvis vid förhandlingar om upprättande av kollektivavtal den ena parten framlagt ett ultimatum av innehåll, att stridsåtgärd komme att vidtagas en vecka därefter, om uppgörelse dessförinnan icke kommit till stånd, måste

naturligen underrättelseplikten anses fullgjord. I yttranden över kommissionens förslag anmärkte landsorganisationen och socialstyrelsen, bland annat, att det i vissa fall vore förenat med svårigheter att fullgöra underrättelseplikten eller iakttaga varseltiden. Sålunda erinrade socialstyrelsen beträffande varseltidens längd, att fall kunde inträffa, då arbetet vore av så kort varaktighet, att tid ej funnes för så långt varsel som en vecka. Föreskriften om varsel tid borde därför enligt styrelsens mening erhålla en avfattning, som tillåte förkortad varsel tid, därest angriparen kunde visa, att omständigheterna ej medgivit iakttagande av den vanliga tiden av en vecka. Med hänsyn till vad sålunda i yttrandena anförts om svårigheten att i vissa fall fullgöra underrättelseplikt eller iakttaga varsel tid stadgades i ovannämnda lagförslag till 1935 års riksdag, som i väsentliga hänseenden skiljer sig från kommissionens förslag, undantag för det fall, att giltigt hinder föreläge.

Andra lagutskottet, som behandlade propositionen, hemställde i sitt utlåtande nr 30, att lagförslaget måtte antagas med ändring allenast i fråga om dagen för lagens ikraftträdande. Andra lagutskottet yttrade bland annat:

Som framgår av den i propositionen lämnade redogörelsen hava vid olika tillfällen förslag framställts om införande i lagstiftningen av föreskrifter om s. k. varsel tid vid vissa arbetsinställelser. Utskottet finner uppenbart att dylika bestämmelser skulle kunna bli av icke ringa värde för strävandena att befrämja arbetsfreden och förordar därför att frågan härom nu bringas till sin lösning. Kommissionen har emellertid gått längre än tidigare ifrågasatts och föreslagit varsel tid även vid andra kollektiva stridsåtgärder än arbetsinställelser, alltså vid bojkotter och blockader vare sig de företagas å arbetsmarknaden eller inom andra områden av det ekonomiska livet.

I likhet med departementschefen anser utskottet att föreskrifter i ämnet böra anknyta till de tidigare framlagda förslagen. Utskottet hemställer för denskull, att varselbestämmelserna allenast må avse vidtagande av arbetsinställelse (lockout eller strejk). Emot den utformning, som i förevarande proposition givits bestämmelserna om varsel tid, har utskottet ingen erinran att framställa. Det torde vara klart, att stadgandet icke avser det fall, då arbetsnedläggelsen består i en vägran från arbetarnas sida att tillhandahålla sin arbetskraft, därför att arbetsgivaren gjort sig skyldig till ett avtalsbrott, t. ex. underlåtit att utbetala arbetarnas löner. Ej heller åsyftas med stadgandet sympatiåtgärd som icke består i arbetsinställelse utan allenast i vägran att taga befattning med varor, vilka äro avsedda för eller härröra från rörelse som drives av part i primärkonflikten.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Vid 1936 års riksdag framfördes i motionen II: 152 av herrar Brädefors och Hagberg i Luleå samma yrkande som i nu förevarande motioner.

Andra lagutskottet hemställde i sitt utlåtande nr 58, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan bifölls av riksdagen.

Utskottet.

Utskottet finner skäl icke föreligga, som kunna föranleda utskottet att tillstyrka, att den år 1935 beslutade bestämmelsen om varsel vid arbetsinställelser upphäves.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 februari 1937.

På andra lagutskottets vägnar:

SIGFRID HANSSON.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Linder, P. Sandström, Hagman**, *Sam Larsson**, *Wistrand**, *John Gustavson** och *Västberg**;

från andra kammaren: herrar *Österström**, *Hage, Olovson, Pettersson* i Hällbacken*, *Johanson* i Hallagården, *Sandström* i Sollefteå och *Hansson* i Örebro samt fröken *Andersson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.